

INGEZONDEN.

MOET HET GEHEELE VRAAGSTUK DER ERFELIJKHEID VAN GEESTELIJKE EIGENSCHAPPEN AAN EEN GRONDIGE HERZIENING WORDEN ONDERWORPEN?

Collega RONGE stelt den eisch van een grondige herziening van het erfelijkheidsvraagstuk (bldz. 22 van het *N.T.v.G.* 76, I, 1) vrij onverwacht, nadat hij de abnormale reactiewijze van een 5-jarig kind, dat een psychopathische moeder en grootvader heeft, psychologisch verklaarbaar bevonden had en omdat hij onder den indruk is „van allerlei ervaringen door de moderne psychotherapie opgedaan.” Wie echter weet, dat RONGE een aanhanger is der „Individualpsychologie” zal zich niet zoozeer over zijn uitlating verbazen, als wel over de weinig critische houding, die hij tegenover de uitingen der andere voorstanders, bijv. tegenover die van KÜNKEL, van wien hij een overigens uitnemend werkje vertaalde, aanneemt. Wat in de eerste plaats grondig herzien moet worden is *niet zoozeer het bovengenoemde vraagstuk*, daar de vakgenetici voor een juist inzicht omtrent de verhouding van aanleg en milieu reeds jaren lang toegankelijk zijn geweest, *als wel de gedachtensfeer der zooeven genoemde psychologen* en van velen met hen. Zij zijn blijven steken in de *tegenstelling* erfelijkheid of milieu, terwijl de genetici van het eerste tijdperk af, waarin de erfelijkheidsverschijnselen der plantenwereld hun bekend werden, onder den indruk van de samenwerking dezer invloeden verkeerden. Het komt mij voor, dat juist de opvoeder, psycholoog en psychiater zooveel beamen kunnen van wat ons in de plantenwereld voortdurend getoond wordt, dat namelijk het milieu binnen de door den erfelijken aanleg gestelde grenzen soms aanmerkelijke wijzigingen kan teweeg brengen. Ja, ik wil dadelijk een grooten stap verder gaan, door vast te stellen, dat *ieder* kenmerk het antwoord is van den aanleg op een milieuprikkel, een reactie dus — als men wil: een product. En slechts dan, wanneer een aanleg zóó weinig soepel is, dat hij in verschillende milieu's met dezelfde reactie antwoordt, mag men voor zijn gemak van erfelijke kenmerken spreken, omdat ons hier de aanwezigheid van beslissende erfactoren zoozeer opgedrongen wordt.

Wanneer BONNIER vaststelt, dat een plant als de *Helianthemum vulgare*, in het laagland uitgezaaid, van geslacht op geslacht een anderen habitus vertoont, dan wanneer dit in het hooggebergte plaats heeft, laat hij zich niet tot de door collega RONGE thans gemaakte tegenstelling overhalen en wanneer wij, genetici, over de ervaringen van Individual- en andere psychologen en opvoeders lezen, dan staan wij daarvoor volkomen open en zijn er evenzoo van onder den indruk als RONGE. Al deze uitkomsten worden door de in aanleg aanwezige psychische vermogens toegelaten. Wij ontkennen alleen, dat bij iedereen met dezelfde middelen en prikkels hetzelfde op psychisch gebied te bereiken zou zijn en zien daarvoor als hoofdverklaring het verschil in erfelijken aanleg. Wij zeggen geen van allen, dat iedere peristaltiek, die tot stand komt, iedere stap, die gezet wordt, iedere traan, die geschreid wordt of iedere keus — ook moreele keus —, die gedaan wordt uitsluitend door de erfelijkheid wordt bepaald, maar wel, dat de aanleg een beslissend woord meespreekt bij het tot stand komen der voorwaarden, waaronder deze uitingen mogelijk zijn.

RONGE heeft met zijn geval niets bewezen, waaruit de bovengenoemde grondige herziening zou moeten volgen; hij moet zelfs nog afwachten of het door hem beschreven kind later ook psychopaath zal worden. Zijn ontkenning van erfelijken aanleg zou op dezelfde gronden berusten als die, waarop men in 3 geslachten verworvensproeten uitsluitend aan de belichting zou toeschrijven en het reactietype zelf over het hoofd zou zien. Daarbij komt nog de moeilijkheid, dat in erfelijk-psychopathische families een *circulus vitiosus* bestaat, die abnormale prikkels bij de opvoeding en dus abnormale reacties zoowel van normale als abnormale kinderen in de hand werkt.

Als genetici verzetten wij ons tegen de bevooroordeelde onbillijke uiting van een overigens zoo kundig schrijver als KÜNDEL: „Wenn nämlich eine unangenehme Eigenschaft nicht vererbt ist, muss sie erworben sein und dann wären die Erzieher für ihre Erwerbung verantwortlich. Darum ziehen wir es vor an die Vererbung zu glauben.“ Ons ligt de geheele tegenstelling: geërfd en verworven, vreemd en wij houden het met een uiting van FREUD in diens vroegere periode (1905):

„Anlage und Erleben verknüpfen sich hier“ (bij de neuroses) „zu einer unlösbaren ätiologischen Einheit, indem die Anlage Eindrücke zu anregenden und fixierenden Traumen erhob, welche sonst durchaus banal, wirkungslos geblieben wären, und indem die Erlebnisse Faktoren aus der Disposition wachriefen, welche ohne sie lange geschlummert hätten und vielleicht unentwickelt geblieben wären.“ En elders: „Exogene traumatische Einflüsse müssen mit endogenen auf konstitutioneller Grundlage zusammentreffen um die Entstehung der Neurose zu ermöglichen.“

Als collega RONGE nu de juiste opmerking tot mij zou maken: Gij gaat uit van den erfelijken aanleg tot geestelijke vermogens zonder eenig bewijs te leveren, moet ik hem — wat hij wel begrijpen zal — wegens de daartoe hier ontbrekende plaatsruimte, verwijzen naar de vele desbetreffende geschriften bijv. van HOFFMANN, LENZ, LUXEMBURGER, RÜDIN, en anderen.

Arnhem, 5 Januari

P. J. WAARDENBURG.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

GRAZ. — **Verhoogde sterfte aan kanker?** Prof. PRAUSNITZ te Graz vestigt in de *Münch. med. Wochenschr.* van 1 Januari de aandacht op de omstandigheid, dat naarmate het aantal sterfgevallen aan kanker toeneemt, de sterfte door „ouderdomszwakte“ afneemt. In Duitschland stierven volgens een tabel op de tentoonstelling te Dresden, in 1892 13.700 personen boven de 60 jaren aan kanker en 109.600 aan ouderdomszwakte. En in 1928 48.200 aan kanker en 75.300 aan ouderdomszwakte; te zamen in beide jaren ruim 123.000. Met andere woorden: wat veertig jaren geleden voor ouderdomszwakte doorging moet in vele gevallen kanker zijn geweest. PRAUSNITZ heeft nu voor Graz de sterfte aan „marasmus“, kanker en tuberculose van 1900 tot 1930 nagegaan en in figuren weergegeven. Hieruit leest men, dat bij de vrouwen het aangegeven aantal sterfgevallen aan kanker ruim verdubbeld is, bij mannen verdrievoudigd. De sterfte aan tuberculose bedroeg in 1914 2.8 per 1000 inwoners, in 1919 (oorlog) 3.9; in 1930 slechts 2. Voor kanker bedroegen deze cijfers 0.7 in 1900 en 2 in 1930.

Voor marasmus 1.4 in 1900, 3.2 in 1919 en 1.0 in 1930. De lijn voor marasmus carcinoma loopt nagenoeg horizontaal, met een verheffing voor de hongeryaren. Hieruit leidt PRAUSNITZ af, dat de sterfte aan kanker slechts schijnbaar toeneemt.

TRINIDAD. — **Hondsdotheid door een tropische vleermuis.** Tusschen 1929 en 1931 zijn in Zuidelijk Trinidad twintig personen en een aantal dieren gestorven aan een opstijgende ruggemergsontsteking van ongewoon voorkomen. De bacterioloog van het LISTER-instituut vond, dat de ziekte werd veroorzaakt door een rabies-virus van tot dusver onbekend type, en niet door hondsdoet was overgebracht, want het laatste geval van rabies bij een hond was in 1914 voorgekomen. De mogelijkheid werd geopperd, dat de beet van een vleermuis de besmetting had teweeg gebracht, en bij onderzoek van de hersenen van een Sangre Grande, een bij dag vliegende vleermuis, werden de kenmerkende teekenen van rabies daarin gevonden (*Journ. Am. med. Ass.*, 26 December).